

De legerősebb ellenfelük még csak nem is Kabila elnök, hanem a beletörődés. Sok kongói ember nem hiszi, hogy változtatni tud valamit a viszonyokon. A Lucha-tagok ezt másképp látják: „Nem akarjuk elfe-

lejteni, hogy ez az ország mindannyiunké”, mondja *Serge Kambale* orvos. „Ahelyett, hogy mindennap azon sopánkodnánk, hogy X vagy Y áldozatai vagyunk, cselekedni akarunk. Mi magunk vagyunk felelősek

személyes sorsunkért, és egy kicsit befolyásolni tudjuk országunk jövőjét is.”

Bettina Rühl

Forrás: Publik-Forum, 2017/05

A férfi, aki megakadályozta a III. világháborút

1983-at írtunk, a hidegháború éppen a csúcspontjához közeledett. A szovjetek a hetvenes évek óta több mint 400 darab SS-20-as típusú (gúnynevén „Európa rettenete”) rakétát állítottak hadrendbe. E modern rakéták kétharmada Nyugat-Európára irányult, olyan célpontokra, mint London, Párizs, Bonn. Minden rakéta kb. 1 megatonna robbanóerővel bírt, ami ötvenszere-se az 1945-ben a japán Nagaszakira ledobott amerikai „Fat Man” („Kövér férfi”) atombombáénak.

Jóllehet katonai rangja is volt, **Sztaniszlav Petrov** civil ember, mérnök volt. „A világ örülhet, hogy azon az éjszakán én voltam a parancsnok, nem pedig egy fásult katona”, mondja ma Petrov [„ma” = 2010-ben – *A szerk.*]. Egy katona talán másképp döntött volna, szigorúan az előírások szerint, valószínűleg tévesen. Petrov viszont bízott a megérzésében.

Azután, hogy az amerikaiak elsőként helyeztek üzembe korai riasztórendszert, a szovjetek lázasan dolgoztak azon, hogy behozzák lemaradásukat. A Szerpuhov-15 fedőnevű bázison 1972-től nőttek a magasba az „Oko” antennái. Petrov kezdettől részt vett a munkában. Tőle származtak a számítógépes programok, és az új rendszer használati kézikönyve is. Petrov mindig erről a foglalkozásról álmódott: „Nagyon boldog voltam, amikor megtudtam, hogy a kozmoszsal lesz dolgom.”

De azon a szeptember 26-án, 1983-ban, az álom lidérces álom-má változott. Röviddel éjfél előtt felbőgtek a szirénák, és a Petrov előtt lévő, 30 méteres képernyőn piros betűkkel villant föl: START. A rendszer amerikai bázisról indított atomrakéta kilövését regisztrálta. A Kozmosz 1382 nevű kémhold az apokalipszis kezdetét adta hírül. 25 perc maradt a becsapódásig, valahol Oroszország területén.

A Szerpuhov-15 ellenőrzőközpontban 200 munkatárs szeme meredt Petrov ezredesre.

Petrov azonban megőrizte nyugalmát. Fölkelt pultjától, hogy minden alárendeltje láthassa. Most igazán nem volt szüksége pánikra. Ezt ordította: „Leülni! Tovább dolgozni!” Ebben a pillanatban Petrov nem

gondolt sem egy nukleáris konfliktus több száz milliónyi lehetséges áldozatára, sem a családjára. Egy teáskanálra gondolt. „Senki sem kanalizál ki apránként egy vizesvödört”, mondta csöndesen; „az USA sosem indítana egyedülálló rakétát a Szovjetunió ellen”. Egy nukleáris támadás rakéták százainak egyidejű pusztítóerejével következne be, így tanulta. „De ebben a pillanatban természetesen nem voltam biztos a dolgomban, 50-50 százalékos esélyt adtam”, emlékezik vissza.

Ezután fölhívta az előljáróját. „Téves riasztás”, jelentette Petrov. A vonal sercegett. „Megértettem.” Amikor Petrov letette a telefont, ismét megszólaltak a szirénák: a Kozmosz 1382 a második rakéta indulását jelezte, és kevéssel később további három rakéta közeledését.

Szerpuhov-15 műszerei kifogás-talanul működtek, nem jeleztek semmilyen hibát. Petrov bizalmatlan volt az óriási számítógépek iránt, amelyek halkán búgtak 16 szekrényben; azt gondolta: „Mi okosabbak vagyunk a számítógépeknél. Mi alkottuk őket.”

„A világ sosem volt közelebb az atomháború általi megsemmisüléshez, mint ezen az éjszakán”, mondja *Bruce Blair*, amerikai leszerelési szakértő, ma a *World Security Institute* főnöke. „A legfelső szovjet vezetés, ha támadásról tájékoztatták volna, és percekkel belül kellett volna határozatot hoznia, a megtört támadás mellett döntött volna.” *Andropov*, aki akkor már betegágyáról kormányzott, alighanem megnyomta volna a „piros gombot” – és ezzel kiváltotta volna az amerikaiak tényleges atomcsapását. De hála Sztaniszlav Petrovnak, ez nem következett be. A radarrendszerek néhány perc múltán igazolták döntését. Téves riasztás volt. Feltehetően az történt, hogy egy ritka felhőalakzat által visszavert napsugár becsapta a szovjet jelzőrendszert: a Kozmosz 1382 rakéta indulásként értelmezte a felvillanásokat.

„A férfi, aki megmentette a világot” – így nevezték a tengerentúli újságok Petrovot. Ő azonban azt mondja: „Higgyék el nekem, nem vagyok hős. Csak a munkámat végeztem.” Így látja ő. Mindenki más tudja: Megmentette a világot az atomháború poklától.

Sztaniszlav Petrov 2017. május 19-én halt meg.

Forrás: Betendes Gottes Volk, 2018/4 (a *Spiegel online* 2010. április 21-i cikke alapján; németül sok anyag található erről az interneten, valamint különböző nyelveken rövid interjúk Petrovval)